

„Прамень“ і „Новы Прамень“ — часопісы для моладзі, друкаваныя органы Беларускага студэнцкага зямляцтва ў Чэхаславацчыне ў 1926 годзе. Сярод аўтараў выдання — Леапольд Родзевіч і Ўладзімер Жылка.

Прамень. Прамень сонца, думкі, сьвятла, цеплыні. Промні ад арэолу над галавой сьвятых. Промні славы. Промні вачэй каханай... Так было спрадвеку, і нават паэты ня надта адважваліся ўжываць гэтае слова ў адмоўным значэнні. Але гэта зусім не азначае, што *промняў* цемры, зла й нядолі не існавала.

Масьціў шляхі вялікі Ленін,
Шляхі шчасьлівіць мудры Сталін,
Каб з пакаленьня ў пакаленьне
Людзкое з путаў вызваленьне
У *прамяністыя* йшло далі.

Так у 30-я гады пісаў Янка Купала. Гэтыя *прамяністыя* далі сталіся для нашага народу ня толькі *промнямі* крамлёўскіх зорак ці *промнямі* сонца на БССРаўскім гербе, яны сталіся *промнямі* чарнобыльскай радыяцыі.

Прапіска

Алена Ціхановіч

Прапіска — знак і штамп савецкага прыгоннага права, калі толькі дзяржава вырашае, дзе чалавек мае права жыць.

Дзяржаве было выгадна, каб сяляне працавалі ў калгасах за „палачкі“ — і сяляне ня мелі пашпартоў, а значыць, не маглі разьлічваць на *гарадзкую прапіску*. Маглі разьлічваць толькі тыя, хто прыяжджаў у горад па дзяржаўнай патрэбе — зноў жа, на цяжкую ці спэцыфічную працу. Напрыклад, у міліцыю ці ахову турмы вяскоўцаў бралі і бяруць.

Патрэбная *прапіска* надавала чалавеку, лічы, шляхецкую годнасьць — з-за *прапіскі* жаніліся і выходзілі замуж, што надзвычай пашырыла практыку шлюбаў з інтарэсам. Такія шлюбы, праўда, часта канчаліся разводам і перадзелам мэтраў. „Прайдзісьвет!“ ці „Афэрыстка!“ — неслася ўсьлед тым, хто пакідаў няшчасныя гарадзкія сем’і ля разьбітага карыта.

Зрэшты, *прапіска*, як і ўсё ў дзяржаве, прадавалася і куплялася. Аднаслоўныя аб’явы гучалі так: *прапішу*.

Нідзе не *прапісаны* чалавек стаў ізгоем грамадства. Для такіх вынайшлі спэцыяльную мянушку — бомж. У бамжы была простая дарога тым, хто меў хоць пару гадоў *прапіскі* „на нарах“.

Як бамжы, так і *прапіска* перайшлі сёньняшняй Беларусі ў спадчыну: пазбыцца і таго, і другога нялёгка. Толькі моцная эканоміка і цывілізаванае заканадаўства даюць чалавеку магчымасьць выбіраць, якое месца лічыць сваім домам.

Праўда

Сяргей Шуна

Праўда адносная, *праўда* ў кожнага свая, і ў тым, што гэтыя *праўды* могуць адмаўляць адна адну — няма нічога дзіўнага. Абсалютнаю лічыцца ісьціна.